

Stad Gods

Inspiratie van de Augustinessen van Sint-Monica

Geef ons heden ons
dagelijks brood

Uitgever:

Zusters Augustinessen van Sint-Monica
Klooster Casella
Postadres: Waterstraat 2
3511 BW Utrecht
Telefoon klooster Utrecht 030 - 2332541
E-mail administratie:
maandblad@zustersaugustinessen.nl
www.zustersaugustinessen.nl
www.casella.nl

Voor de privacyverklaring van de zusters augustinessen verwijzen we u naar:
www.zustersaugustinessen.nl/privacyverklaring

Doel: Met Stad Gods willen wij mensen betrekken bij wat ons inspireert. Stad Gods wordt gelezen door mensen die ons een warm hart toedragen en/of belangstelling hebben voor de augustijnse spiritualiteit. Via Stad Gods zijn en blijven zij verbonden met ons en het gedachtengoed van onze gemeenschap.

Hoofd- en eindredactie:

Hoofdredactie: Marie Madeleine Maas
Eindredactie: Emma van der Sloot

Ontwerp en beeldredactie:

Tegenwind grafisch ontwerp bureau, Roelant Meijer

Opmaak en druk: De Toekomst Hilversum

Redactiesecretariaat: Evelien Ouwehand

Redactie: Rachelle van Andel, Erik Borgman, Anne Nij Bijvank, Nikki Mousset, Suraya Somers, Lieke Weima

Aan dit nummer werkten mee: Anja den Bok, Ries Companjen, Eugenie van Dijck, Jacques Duijn, Marie Hansen-Couturier, Jaap Meeuwssen, Ingrid van Neer-Bruggink, Mariella Oberndorff, Mieke van Opheusden, Helene Timmers

Beeld: Rumman Amin (p.5), Anja den Bok (p.23,24), Jaap Meeuwssen (p.22), Roelant Meijer (Cover, p6,10,11,16), Nazrina Rodjan (p.9), Helene Timmers (p.2) Dick Vos (p.14), Stichting YOT (p.20), Esther Zijlstra (p.15)

Vriend worden en dit blad ontvangen?

Stad Gods verschijnt vijf maal per jaar, in een oplage van 7.000 per editie.
Vrienden van de zusters augustinessen die ondersteunen met minimaal €10,00 per jaar, ontvangen Stad Gods automatisch. Als u dit blad ook wilt gaan lezen, maak genoemd bedrag dan over op NL76 INGB 0003 8244 29 ten name van Administratie tijdschrift Stad Gods Utrecht, onder vermelding van 'Nieuwe lezer', straat + huisnummer, postcode en plaats.

Brood

Het Onzevader is het bekendste christelijke gebed. Het is in talloze talen vertaald en wordt overal ter wereld gebeden. Volgens de evangelies heeft Jezus het zelf aan zijn leerlingen geleerd. In deze jaargang van Stad Gods besteden wij in elk nummer aandacht aan een woord uit dit gebed.

In dit nummer staat het woord **brood** centraal. 'Geef ons heden ons dagelijks brood'. In de psalmen wordt gesproken over 'brood dat het mensenhart versterkt' (Psalm 104,15). Waar leven we van en wat voedt ons? Hoe verkrijgen we dat?

*Onze Vader die in de hemel zijt,
Uw naam worde geheiligd.
Uw koninkrijk kome.
Uw wil geschiede,
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks **brood**.
En **vergeef** ons onze schulden
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van **de boze**.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid. Amen.*

Bij het beeld: Bij molen 'De Windhond', zie ook het interview in dit nummer, kocht ik een kilo meel waarvan ik het brood bakte voor dit nummer. RM.

Kloosterpost

Samengesteld door Marie Madeleine Maas en Anne Nij Bijvank

‘Thuishuis’

Enige tijd geleden schreef Joëlle het volgende in het gastenboek:
‘Bedankt voor de warmte, stilte en rust die ik hier dit weekend heb mogen ervaren. Veel van mijn medestudenten hebben een ‘thuishuis’, hun ouderlijk huis waarheen ze soms terugkeren voor warmte en rust. Ik heb dat helaas niet, wat ik soms ervaar als een gat, een leegte. Die leegte werd dit weekend compleet opgevuld door Casella. Onderschat nooit wat de kracht is van een zorgvuldig bereide maaltijd, een schone en stille plek en de aandacht die jullie geven... Hopelijk tot snel. Joëlle.’ De gasten die nu komen weten allemaal dat we bezig zijn met overdragen. Gelukkig blijft er ruimte voor hen. En, Joëlle, Casella verhuist in de herfst naar Utrecht, daar woon jij ook! Weet dat je altijd welkom bent! (MM)

De staat van de wereld

Regelmatig komt er een verzoek van een persoon of een groep om in gesprek te gaan met de zusters over een bepaald thema. Onlangs kwam een verzoek van een docent van de Hogeschool Utrecht om met een groep studenten te komen praten. De studenten hadden een half jaar de tijd om samen te denken en te discussiëren over: ‘De staat van de wereld’. Het gesprek dat we met hen voerden was bijzonder waardevol, zowel voor de zusters als voor de studenten. De vragen die ze stelden deden er toe: wat zijn de dingen die het leven de moeite waard maken? Hoe uit dat zich binnen uw levensovertuiging? En wat is volgens u een goed leven? Wat gebeurt er na ons leven op aarde? Mooi hoe er een brug geslagen werd tussen twee generaties. (ANB)

Foto: Rumman Amin

Zorgen voor elkaar

Een tijdje terug ging zr. Giuseppa op huisbezoek bij een mevrouw die ze kent van lang geleden. Ze krijgt de vraag: 'Hoe ken je haar?' Zr. Giuseppa begint te vertellen: 'Toen ik nog in ons klooster in Amsterdam in de Warmoesstraat woonde, kwam op een gegeven moment een van de thuisloze mannen, een goede bekende van ons, vragen of er een zuster met hem mee kon gaan naar een steegje dichtbij. Daar was een dame, erg in de war, die niet wist waar ze was of waar ze naar toe moest. Ik ging met hem mee en na even praten liep de dame mee naar het klooster. Ik kreeg het telefoonnummer van haar huis en kon haar man bellen. Grote opluchting bij het thuisfront dat ze gevonden was. Dit gebeurde heel af en toe, maar nooit zo ver van huis. Dankbaar kwam hij haar na een paar uur ophalen en het contact is gebleven al die jaren.' Mooi, die zorg voor elkaar op straat. (ANB)

Nieuwe start voor Casella

Het is zover! Casella gaat verder op een andere plek. Daarover meer in het volgende nummer. De Spil, gesticht in Hardinxveld- Giessendam, nu 18 jaar in Maarssen, gaat op deze prachtige plek het werk voortzetten. Bijna drie jaar lang hebben we met heel veel mensen en groepen gesproken om ons te oriënteren en te verkennen wie het beste zou passen bij de drie kenwaarden die we geformuleerd hebben: de prioriteit voor jonge mensen, het gebed en de gemeenschap. De Spil was het meest voor de hand liggend. In de vele gesprekken is het vertrouwen wederzijds gegroeid. We kennen De Spil en hun stichter Victor van Heusden al van voor het begin van Casella, dus vanaf 2001. Zij zijn geïnspireerd door Taizé en de christelijk Keltische richting, o.a. Iona. Steeds zijn ze op zoek geweest naar een plek waar ze ook zouden kunnen wonen. Voor hen is Casella een droom! Ondanks dat het natuurlijk pijnlijk is dat we deze plek genoodzaakt zijn te verlaten, zijn we blij met deze opvolging. Nog niet voor direct... het zal komend najaar zijn. Wordt vervolgd! (MM)

‘Wees ons heden ons dagelijks brood’

Erik Borgman

Dat Hij nu uitgerekend onder ons als brood wil zijn! Bij het laatste avondmaal zei Jezus niet dat Hij de gastheer is wanneer mensen in zijn naam bijeenkomen en samen eten. Als Jezus in het Johannesevangelie na zijn verrijzenis zijn leerlingen opwacht en zegt: ‘Komt ontbijten’ (Johannes 21,12) zoals een moeder roept: ‘Jongens, eten!’ en Hij hen brood en vis te eten geeft, is dat wel de suggestie. Na zijn dood voedt Jezus degenen die hem op zijn weg proberen te volgen, zodat ze weer verder kunnen. Jezus zegt aan het laatste avondmaal ook niet tegen zijn leerlingen dat zij hun brood moeten delen met alle mensen die zij tegenkomen. Dat is wel de boodschap van de verhalen over de wonderbaarlijke broodvermenigvuldiging, die Matteüs, Marcus en Lucas telkens in twee varianten vertellen en die Johannes vertelt in een eigen versie. Wie in Gods naam van zijn schamelheid deelt, heeft met Gods hulp meer dan genoeg.

Maar, Jezus zegt bij het laatste avondmaal nadat Hij voor het brood heeft gedankt: ‘Dit is mijn lichaam’. Hij geeft ons niet alleen brood en vraagt ons niet alleen brood te delen. Hij is brood en draagt ons op zijn aanwezigheid als brood te belichamen.

Jezus is het brood en draagt ons op zijn aanwezigheid als brood te belichamen

Geen gebak

Brood is iets anders dan gebak. Dankzij Heel Holland Bakt weet ieder hoezeer gebak de aandacht op zich kan vestigen. Kijk eens hoe bijzonder en verfijnd! Brood voedt – punt. Brood geeft zichzelf weg en doet leven. De aandacht gaat naar het leven, niet naar het voedsel dat doet leven.

Het Johannesevangelie (6,15) vertelt dat de mensen zich na de broodvermenigvuldiging van Jezus meester willen maken ‘om Hem mee te voeren en tot koning uit te roepen’. Daarop trekt Jezus zich in het gebergte terug. Hij is geen koning die dwingt en beveelt, maar goddelijk brood dat doet leven. ‘Ik ben het brood van het leven’, zegt Hij over zichzelf (Johannes 6,35).

‘Wie tot Mij komt zal geen honger meer hebben.’ Brood van het leven: brood dat alleen maar wil voeden, in naam van God die mensen geschapen heeft als waardig om gevoed te worden.

Gebed

De sleutel in de intieme verhouding tussen Jezus en brood is het gebed. ‘Hij sprak het dankgebed’, heet het steeds bij het laatste avondmaal en bij de broodvermenigvuldiging. Het Johannesevangelie (6,23) duidt die zelfs aan als het brood dat werd gegeten ‘na het dankgebed van de Heer’. Jezus geeft, wordt en is brood door voor het brood te danken. Het geven vooronderstelt de erkenning van wat jezelf gegeven is. Alleen wie zijn leven als gave verstaat, kan het van harte weggeven. Immers, wat je niet bezit kun je niet verliezen en wat je gegeven wordt door een God die in essentie gever is, zal gegeven blijven worden.

Volgens het Lucasevangelie leert Jezus zijn leerlingen het Onzevader op hun vraag hen te leren bidden. Maar Jezus is niet iemand die bidt, Hij is het gebed. Als Hij zijn leerlingen het gebed leert, moet dat hen helpen op hun beurt

Brood geeft zichzelf weg en doet leven

gebed te worden. Steeds weer lezen wij dat Jezus zich op een eenzame plaats terugtrekt om te bidden, maar juist zo blijft Hij met de wereld. Wat Hij ziet en hoort en voelt en meemaakt, brengt Hij in de ruimte van zijn Vader, die Hem op zijn beurt steeds opnieuw zendt om zijn ogen en oren en hart en lichaam in de wereld te zijn. Plus de stem die zijn betrokkenheid verkondigt en de handen die deze betrokkenheid zichtbaar maken. Jezus leert zijn leerlingen om voor brood te bidden – ‘Geef ons heden ons dagelijks brood’ – zodat God steeds weer de gever van brood kan worden – ‘Wees ons heden ons dagelijks brood’ - en zij zichzelf, wij onszelf als brood kunnen geven. Zoals Jezus dat deed.

Erik Borgman is lekendominicaan en hoogleraar theologie. Hij is sinds 1999 vaste medewerker van Stad Gods.

Augustinus

‘Hoeveel broden er vandaag ook over de hele wereld op de altaren van Christus liggen, het is één brood.

Maar wat betekent één brood?

Dat ene brood is het Lichaam van Christus.

Paulus zegt: ‘Eén lichaam zijn wij, met velen.

Zoals uit losse graankorrels, nadat ze zijn

verzameld, gemalen en met water

vermengd, één brood wordt gevormd,

zo wordt het ene Lichaam van Christus

gevormd door de eendracht van de liefde.’

Onderweg

Briefwisseling tussen
Mariella en Helene

Hoi Helene,

Een vers gebakken broodje, ze kunnen me ervoor wakker maken! Ik was het dan ook volkomen eens met de commissie die 'de baguette' toevoegde aan de lijst van Werelderfgoed van de Unesco! Mijn gedachten gingen terug naar de periode dat ik in Arnouville in Frankrijk woonde. Bij de voordeur van ons huis stond 's morgens een hoge rieten mand klaar, gevuld met verse baguettes. Als we dan uit de kapel kwamen, rook de hele gang naar heerlijk vers brood! 'De baguette viert de Franse manier van leven: het is een dagelijks ritueel, een element van de maaltijd, een synoniem voor delen en gezelligheid', zegt directeur-generaal Audrey Azoulay. 'Het is belangrijk dat dit gebruik ook in de toekomst blijft bestaan.' Brood is ook een element van een andere maaltijd, waarbij ook het delen op de eerste plaats komt. Bij Casella zingen we dan, tijdens de viering, bij dit delen; 'In een of ander huis, een handjevol mensen, een tafel, brood, zijn zegengebied, eten van het brood dat Hij geeft.' Brood, het is ongetwijfeld dé eerste levensbehoefte van ieder mens. Ik weet niet wat het is om deze eerste levensbehoefte te moeten missen. Te moeten leven met een hongergevoel. Wat ik wel weet is dat er in ieder mens hart, in iedere ziel, een soort

In iedere ziel zit een soort hongergevoel

hongergevoel zit. Het is honger naar gerechtigheid, het is honger naar vrede van het hart, een knagende honger naar geluk. Er zijn mensen die proberen de honger van hun ziel te onderdrukken door druk bezig te zijn met andere, materiele, dingen. Daardoor lijken ze de honger naar gerechtigheid niet te voelen. Maar er zijn ook mensen die op zoek gaan en anderen helpen en delen waar ze kunnen. Zoals veel initiatieven die je in deze tijd ziet ontstaan, plekken waar alleenstaanden en degenen die het 'brood'-nodig hebben, aandacht en liefde ontvangen. Plekken waar men zich letterlijk en figuurlijk kan verwarmen. Dat is delen; krachtig voedsel van vriendschap en vertrouwen, toegankelijk voor iedereen. Het is belangrijk dat juist dít in de toekomst blijft bestaan. Zomaar een paar gedachten. Ik ben benieuwd wat het bij jou oproept?

Mariella

Mariella Oberndorff is algemeen overste van de zusters Augustinessen van Sint Monica. Ze woont in klooster Casella.

Hoi Mariella,

Dat klinkt paradijselijk, dat er elke ochtend een mand met vers brood voor de deur staat. Zo zou ik mijn dagelijks brood ook wel willen ontvangen. Helaas moet ik er voor naar de winkels. Toch is het zo vanzelfsprekend dat er elke dag brood is dat ik er niet bij stil sta. En eerlijk gezegd, meestal kauw ik mijn brood gedachteloos weg. Toch, als ik erbij stilsta: het gaat niet om mijn brood, het gaat om óns brood.

Het gebed richt zich op de behoefte van alle levende wezens. Het vraagt van ons dat we stil staan bij de mensen die niet zomaar aan hun dagelijks brood kunnen komen. Zoals jij ook treffend zegt: 'ik weet niet wat het is om deze eerste levensbehoefte te moeten missen.' Dat geldt voor mij ook. Dus is het goed om stil te staan bij de mensen die dat wel moeten missen. Het is onrechtvaardig verdeeld in onze wereld. Voor mij is brood vanzelfsprekend, een ander heeft het niet.

Dat brengt me erop dat het moeilijk voor mij is om tevreden te zijn met het broodnodige en niet meer dan dat. Zo vind ik het zo lastig om niet mee te gaan in de trend om maar meer te consumeren, meer te kopen. Elk seizoen weer nieuwe kleren kopen, omdat er een nieuwe mode is. Het

Het is moeilijk om tevreden te zijn met enkel het broodnodige

gekke is, ik ben helemaal niet iemand die de mode op de voet volgt. Maar toch vind ik het leuk om bij een nieuw seizoen te kijken of er leuke nieuwe kleren zijn. En altijd is er wel een bloes of broek die ik per se moet hebben. Gister zag ik weer een mooie bloes met wijde mouwen met borduursel. Heb ik 'm nodig? Nee. Ik heb genoeg bloezen. Wil ik hem heel graag? Ja. En nu is-ie ook nog in de uitverkoop... En zo ben ik in een innerlijke strijd verwickeld of ik hem zal kopen. Ik zou niet meer naar nieuwe kleren moeten kijken, maar het is sterker dan ik. Juist met in gedachten die mensen voor wie het dagelijks brood er niet is, zou ik tevreden willen zijn met het broodnodige.

Liefs, Helene

Helene Timmers is als geassocieerd lid met Casella verbonden. Ze is geestelijk verzorger en woont met haar partner in Utrecht.

Het breken van brood

Gastschrijver: Mieke van Opheusden

Bloem, zout, water en gist. Vier ingrediënten, en je hebt een brood. Het kan zelfs zonder gist, als je wat meer geduld hebt. Zo simpel eigenlijk. Mensen van over de hele wereld eten elke dag brood. Zo'n eenvoudige, alledaagse bezigheid, en tegelijkertijd sta je ermee in verbinding met een wereldwijde en eeuwenoude traditie. In Frankrijk zijn er bakkers die bakken met zuurdesemculturen die al bestaan sinds 1600! Brood staat zozeer aan de basis van ons bestaan dat het geregeld ook echte politieke impact heeft. De Arabische lente begon toen de prijs van het brood te hoog werd. De Romeinse keizers wisten maar al te goed dat je om het volk tevreden te houden, ze 'brood en spelen' moest geven. En ook nu leidt een stijging in graanprijzen door de oorlog in Oekraïne direct in een toename van honger in de wereld. Niet voor niets bidden wij daarom ook voor ons 'dagelijks brood'. En Jezus opende het laatste avondmaal door het breken van het brood. Het is een krachtig symbool, het delen van brood.

deelt' betekent. ('com'= met en 'pan'= brood.) Van zoiets word ik nou blij. In de meeste culturen is een belangrijke regel van gastvrijheid: als je gasten hebt rond etenstijd nodig je ze uit voor het eten. Voor wie in overvloed leeft, is dat misschien een vanzelfsprekende beleefdheidsvorm, maar voor wie van weinig moet leven, is dat een betekenisvol gebaar. Er wordt tegen je gezegd: ik vertrouw je, ik wil je helpen. Wij zijn een groep. Het delen van brood creëert gemeenschap. Ik stel me voor hoe dat gaat. Twee reizigers ontmoeten elkaar bij een vuurtje. De eerste heeft daar een kamp opgeslagen en zit bij het vuur. De ander komt net aangelopen. Mag ik erbij? Reizen kan gevaarlijk zijn, je voelt je kwetsbaar. Is deze persoon te vertrouwen? Dan haalt een van de twee een brood uit hun knapzak, breekt het in tweeën en geeft de helft aan de ander. Veel heeft die niet bij zich, hopelijk biedt de ander ook iets te eten aan. De ander gaat dankbaar zitten en haalt ook iets tevoorschijn. De spanning lost op, er komt ruimte voor vertrouwen, de reizigers zijn kompanen geworden.

Het woord 'kompaan', of het Engelse woord 'companion' is afkomstig van het Latijnse woord 'companionem', wat 'degene met wie je het brood

Ik woon in de Dorothy gemeenschap, een groep van negen mensen in de polder

tussen Amstelveen en Uithoorn. We geloven dat het leven in gemeenschap ons helpt om eenvoudiger, barmhartiger en rechtvaardiger te leven. Wat betekent

Het delen van brood creëert gemeenschap

eenvoudig leven voor ons? We delen onze badkamer en keuken, en we hebben weinig persoonlijke ruimte in huis. We kopen het liefst bij de kringloopwinkel. En eens in de week halen we bij een biowinkel in de buurt het eten op wat onverkoopbaar is geworden. Zo voorkomen we dat het moet worden weggegooid. Ook wij mogen zo regelmatig ons brood delen. Bij het eten dat we ophalen zitten meestal ook wel een paar broden. En soms een heel krat vol. Dan doen we een rondje langs de burens, of iemand nog wat wil. De eerste keer voelden we ons een beetje beschaamd. Wie wordt er nou blij van een oud brood? Maar iedereen wilde wel een brood of twee. Wat we over hadden hebben we aan de straat gezet, met een bordje erbij. Een half uur later belde iemand aan: 'Mag ik alles meenemen? Ik heb een groot gezin!' Deze man is nog altijd een goede vriend van ons, en als we weer een keer brood over hebben, bellen we hem op en komt hij het halen. Zo geldt ook bij ons de gouden wet: het delen van brood creëert gemeenschap. Bij ons in de gang hangt

dan ook een mooie poster met de spreuk: als je meer hebt dan je nodig hebt, bouw dan een langere tafel, niet een hogere muur (vertaald uit het Engels, red.).

Laten we dus bidden voor ons dagelijks brood, maar vooral ook doen zoals Jezus deed bij het avondmaal. Als je brood hebt, breek het dan en deel het. Zo groeien we in gemeenschap, en dan heeft uiteindelijk iedereen dagelijks genoeg brood.

De gastschrijver van deze keer is Mieke van Opheusden (35). Ze woont sinds twee jaar in Amstelveen, waar ze samen met vier anderen de Dorothy gemeenschap startte. Daarvoor werkte ze bij verschillende organisaties op het gebied van duurzame landbouw en was ze twee jaar in Guatemala, waar ze voor een mensenrechtenorganisatie werkte. In de Dorothy gemeenschap houdt ze zich bezig met zelfvoorzienend leven, gemeenschap creëren en actie voeren, vooral rond het thema klimaat.

Tussen preekstoel en barricaden

De televisiebeelden waren grimmig: agenten die mensen wegslepen. '768 aanhoudingen na demonstratie A12', schreeuwden de krantenkoppen. En ondertussen vormden de beelden in mijn hoofd een grote glimlach. Ik was voor het eerst aanwezig bij een actie van Extinction Rebellion, een demonstratie tegen de 17,5 miljard euro subsidie die Nederland elk jaar geeft aan grootverbruikers van fossiele brandstoffen. Ik was er als toeschouwer, dat wil zeggen: niet in de wegblokkade, maar ernaast, veilig op de stoep. Toch vond ik het spannend. De dagen ervoor waren er vrij willekeurig mensen opgepakt die tot deelname aan de actie hadden opgeroepen, met als gevolg een storm van verontwaardiging en steunbetuigingen van Amnesty en allerlei andere maatschappelijke organisaties. Maar het gaf ook een onheilspellende en onrustige sfeer. Wat zou er gaan gebeuren? Wat er gebeurde was dit: een paar duizend mensen die dansten en zongen en elkaar knuffelden. Kippenvel en vochtige ogen toen we met de mensen van Christian Climate Action als uit één mond het Onze Vader baden. Overall mensen van het 'wellbeing-team' die je snacks aanboden en vroegen hoe het ging. Tot en met de 768e arrestatie, ruim vijf uur na het begin van de actie, werd iedereen toegeroepen: 'You are not alone, you are not alone!'. Slechts één keer hoorde ik iemand iets vervelends roepen tegen de politie, en meteen werd hij van verschillende kanten gecorrigeerd. Wat er gebeurde, was dat ik me op een gegeven moment ging afvragen of mijn stemming misschien niet té vrolijk was, gezien de grimmigheid van de klimaatramp. Maar ik kon het niet helpen. Eenmaal weer thuis galmde de leus 'You are not alone' nog lang door mij hoofd. Voor het eerst in lange tijd voelde ik hoop.

Doe

Iets kleins, iets praktisch, om zelf te doen.

Lees Jes. 55:1-4 en Joh. 6. Laat de tekst even op je inwerken en laat de woorden tot je spreken. Er wordt gesproken over Jezus als het brood dat leven geeft. Wie bij hem komt zal nooit meer honger krijgen! God geeft ons het brood zoals de regen onze aarde voeding geeft. In deze 'doe' staan we stil bij verschillende vormen van brood in ons leven. Het brood voor onze ziel; denk aan de mensen waar we veel tijd mee doorbrengen of aan alle informatie die bij ons binnenkomt. Start jij je dag met de bijbel of scroll je door je telefoon? Het brood voor ons lichaam, denk je bewust na over (gezonde) voeding en hoe dit bijvoorbeeld energie kan geven of juist kan nemen? En tot slot, het brood dat we delen. Deel jij in jouw geluk of geef je op een andere manier voeding aan mensen? Denk na over het brood in jouw leven en schrijf ze op. Probeer er een mooi geheel van te maken, je kunt bijvoorbeeld kleuren of handlettering gebruiken. Hang hem op een zichtbare plek in huis als herinnering aan het brood van God.

In gesprek met Jacques Duijn

Rachelle van Andel en Suraya Somers

Foto: Roelant Meijer

Aan de hand van citaten van Augustinus gaat Stad Gods het gesprek aan met mensen uit de kring rondom de zusters en daarbuiten. We vragen daarbij om een reactie op de citaten. Het resultaat is meer een gesprek dan een interview, een gesprek dat zelfs een persoonlijke belijdenis mag worden. In dit nummer staat het woord brood centraal en daarover gaan wij in gesprek met molenaar Jacques Duijn. Hij vertelt ons meer over zijn perspectief op de citaten van Augustinus.

‘In de eerste 60 jaar heb ik mijn boterham verdiend met mijn hoofd, maar op een gegeven moment kwam het verlangen om meer met mijn handen te werken. Mijn vrouw en ik kwamen in Soest wonen en na een bezoek aan korenmolen ‘De Windhond’ duurde het nog geen twee seconden tot ik besloot dat ik molenaar wilde worden! Ik ben toen de opleiding gestart en heb veel kennis opgedaan. Voorheen werkte ik als zelfstandig adviseur voor de gezondheidszorg en nu ben ik een gelukkige molenaar op ‘De Windhond’. Ik ben niet gelovig, maar ik heb een katholieke opvoeding gehad en ben daardoor bekend met Augustinus. Later in mijn werk als

adviseur kwam ik opnieuw in aanraking met zijn leer. Ik denk dat de uitspraken van Augustinus van belang kunnen zijn voor gelovigen en voor niet-gelovigen. Er zitten bijvoorbeeld veel filosofische componenten in zijn denkwijze over de mens en de wereld.’

Citaat 1: De gevoelens van een mens nemen nu eens een hoge vlucht dan weer een lage. Hij is als iemand die nu eens volop te eten heeft en dan weer honger lijdt. Een mens heeft dagelijks brood nodig.

‘Het is belangrijk om een goede balans te vinden in het leven. Een balans vinden in de periodes waarin het goed gaat, als de wind met je meewaait en ook in periodes waarin het slechter kan gaan en je je staande moet houden. Dit zie ik ook in het molenaarschap. Soms is er veel wind en soms zijn er periodes met weinig. In tijden met veel wind is het belangrijk dat we ons voorbereiden op slechtere tijden. Praktisch betekent dit dat wij soms meer graan moeten malen dan dat er op dat moment nodig is, om een voorraad te kunnen aanleggen voor later. Het is een balans in het molenaarschap maar ook in

In de momenten dat het goed gaat, doe je kracht op voor de periodes waarin het tegenzit

het leven. In de momenten dat het goed gaat, doe je kracht op voor de periodes waarin het tegenzit. In het praktische kun je je voorbereiden in materiële zin door te sparen. Maar ook in het geestelijke kun je kracht opdoen, door bijvoorbeeld te bouwen aan je relaties met geliefden en het contact met hen te versterken. In het leven bouw je aan datgene om je heen en in jezelf, om juist in die goede tijden kracht op te doen voor slechte tijden. Want je hebt de mensen om je heen in slechte tijden hard nodig! We maken allen immers verschrikkelijke dingen mee in het leven. Als je kracht opdoet in betere tijden, kun je een betekenisvol leven leiden voor jezelf en voor anderen om je heen.'

Citaat 2: Ontvang wat je bent. Amen. Je hoort de woorden: 'het lichaam van Christus', en je zegt: 'amen'. Zorgt dan dat u werkelijk bent lid van het lichaam van Christus. Dan is uw 'amen' waarachtig.

ik wel. Niet enkel brood om te eten, maar ook als geestelijke voeding, dat vind ik heel mooi en spreekt mij aan. In mijn eigen leven komt de geestelijke voeding uit de gesprekken die ik voer en de boeken die ik lees. De mensen die dicht bij mij staan, mijn vrouw, kinderen, kleinkind, moeder en vrienden zijn erg belangrijk. Daar haal ik veel voeding uit, door samen met hen in gesprek en verbinding te zijn. Daarnaast lees ik graag, dat is die tastbare geestelijke voeding die ik nodig heb. Zonder echt brood krijg je honger, maar zonder geestelijke voeding kom je ook droog te staan.

Als ik te weinig spirituele voeding krijg dan merk ik dat mijn eigen geestelijk leven ook een beetje stil staat. Dit kon ik merken toen ik corona had en lezen moeilijk ging. De woorden kwamen niet echt binnen. De dagen leken voorbij te gaan zonder veel betekenis. En dat is onprettig. Betekenis geven aan je eigen leven en aan dat van anderen, daar draait het om! Betekenis geven kan in concrete aspecten zitten, maar ook in minder zichtbare componenten. Als mantelzorgster ben ik bijvoorbeeld van betekenis voor mijn moeder door haar te helpen met vervoer.

'Omdat ik niet gelovig ben, koppel ik brood niet aan het lichaam van Christus. Het belang van brood als voeding en als symbool van het geestelijke leven ervaar

Zonder echt brood krijg je honger, maar zonder geestelijke voeding kom je ook droog te staan

Daarnaast hoop ik voor haar ook van betekenis te zijn in een geestelijke component, als ik met haar gesprekken heb over het leven. Die gesprekken zijn vervolgens voor mij ook van betekenis. En dat is belangrijk, betekenis geven aan het leven want zonder betekenis is er niks!

De betekenis als molenaar is heel concreet, we malen de granen en verkopen het meel. De molen is nu te klein om economisch rendabel te zijn, maar hier kun je nog wel zien hoe het vroeger ging. Mensen zien daar de waarde van in en bovendien zijn er nog steeds mensen die graag ambachtelijk meel willen. Het is betekenisvol om onderdeel te zijn van de kringloop waarin wij de granen van de boer tot meel vermalen en vervolgens verkopen aan de klant. En dit kunnen we ook nog eens doen met weinig belasting voor de natuur! Daarnaast zijn wij als molenaars ook van betekenis voor elkaar. We vormen samen een gemeenschap en zijn sterk met elkaar betrokken. Als het goed gaat, maar ook als het minder goed gaat, sta je voor de ander klaar.'

Citaat 3: God, Die uit een paar korrels hele oogsten scheidt, voedt heel de wereld.

'De wetenschap dat miljoenen graankorrels uit een graankorrel kunnen komen, vind ik prachtig. Ik kan erg genieten van die vermeerdering en vind het bijzonder dat wij dat als mens hebben uitgevonden. In mijn belevingswereld zie ik daar niet de hand van God in, maar desalniettemin vind ik het wel erg mooi en ook een beetje mysterieus: uit een paar korrels kunnen hele oogsten groeien waar uiteindelijk mensen door kunnen voortbestaan.'

Zoals we de liefde kunnen ervaren in het leven, zit er ook liefde in je beroepsuitoefening. In het proces van meel malen voel ik liefde voor mijn werk. Bijvoorbeeld als ik het meel door mijn handen laat stromen om de kwaliteit te controleren. Ik hoop dan ook dat er meer jonge mensen molenaar willen worden zodat het prachtige werk van het molenaarschap in de toekomst kan blijven voortbestaan!'

Ruimte die spreekt

Ries Companjen (bewerkt door Marie Madeleine Maas)

Foto: Stichting YOT

Puur onthaasten in Brugge

Brugge is niet een plek die je zou associëren met rust. Toen ik er afgelopen zomer met mijn vriendin Nienke rondliep raakten we overprikkeld door het teveel aan mensen. Toch viel ten minste één plek hierbij uit de toon: de Heilige Magdalenakerk. Zodra je de kerk binnenstapt, zie je dat het er hier anders aan toegaat dan in de meeste katholieke kerken: de kerkbanken ontbreken, het charmante hemelsblauwe plafond bladdert langzaam af, en bij de ingang wordt al verwezen naar de zomerbar. Je bent er welkom.

De kerk blijkt sinds 2002 te worden bestuurd door de Vlaamse stichting YOT, dat zich een 'labo voor levensbeschouwing, ruimte voor perspectief' noemt. Ze hebben de kerk omgebouwd tot een 'gastvrije ruimte waar plaats is voor uiteenlopende levensvragen van een brede groep mensen'. En naar mijn mening zijn ze daar goed in geslaagd. De grootste verrassing was de schommel in het midden van de kerk: een houten blok aan twee touwen die tot aan de hemel reiken, waardoor je meters door de lucht kunt zweven en de ruimte krijgt om je over te geven aan 'wat is'. Het heeft iets magisch, je letterlijk gedragen voelen in een huis van God. Op elke leeftijd kun je op zoek gaan naar ervaringen van speelsheid, vrijheid en onthaasten – de glimlach op de gezichten van andere schommelaars maakt dit duidelijk. In deze kerk in Brugge hebben ze dat goed begrepen; wie volgt?

*Marie Madeleine Maas is augustines van
Sint Monica en woont in klooster Casella.
Ze laat zich graag inspireren door bijzondere kerkruimtes.*

Ondersteun Villa Vrede

door Jaap Meeuwsen

Bij Villa Vrede is de warme maaltijd de kern van onze activiteiten. Elke dag wordt gekookt door één van onze vier koks. Drie van hen zijn ook zelf bezoekers van Villa Vrede. Wij zijn één van de weinige plekken in Utrecht waar een gratis warme maaltijd wordt uitgedeeld. Voor sommige bezoekers is onze maaltijd de enige van de dag.

Als we maaltijden over hebben, delen we die uit op de plekken waar daklozen zich verzamelen. Bezoekers en vrijwilligers van Villa Vrede verspreiden ze met de fiets, de weg gewezen door ervaren ex-daklozen die plekken kennen waar dakloze mensen zich verzamelen. Dat is een unieke samenwerking, waarbij we gebruik maken van elkaars kracht en kennis.

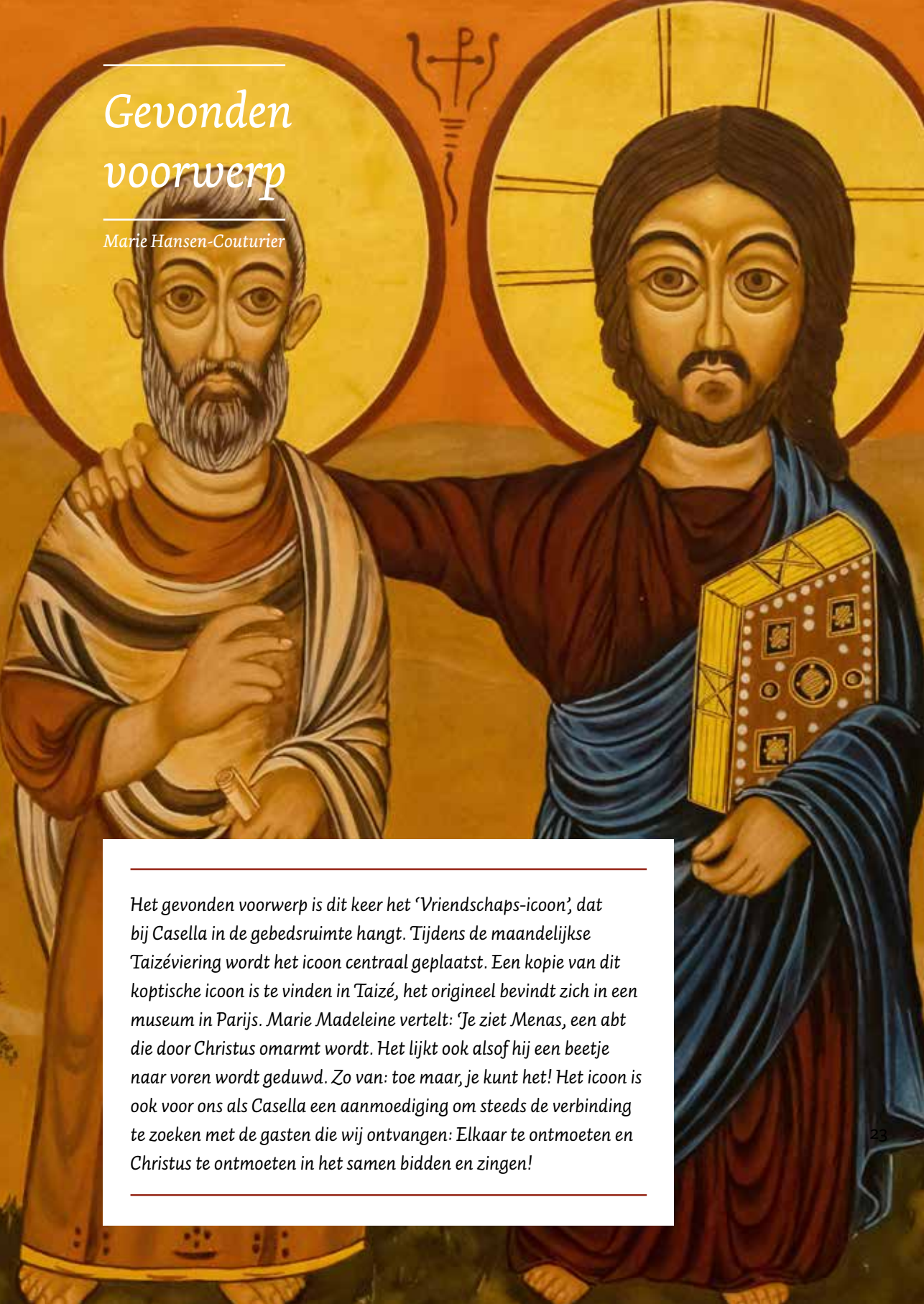
Doneer aan Villa Vrede

Villa Vrede is een inloopen activiteitencentrum in Utrecht voor mensen zonder verblijfspapieren, z.g. illegalen. In Nederland zijn duizenden mensen zonder papieren, die veelal een marginaal bestaan hebben. Villa Vrede is een veilige plek, waar ze zichzelf mogen zijn en een zinvolle dagbesteding krijgen. Wij geven Nederlandse les, cursussen en activiteiten. Per jaar ontvangen we zo'n 100 nieuwe bezoekers, uit 24 verschillende landen. Villa Vrede is 5 dagen in de week open.

Maak uw gift over op:
NL76 INGB 0003824429
ten name van
Zusters Augustinessen
o.v.v. Villa Vrede

Gevonden voorwerp

Marie Hansen-Couturier

Het gevonden voorwerp is dit keer het 'Vriendschaps-icoon', dat bij Casella in de gebedsruimte hangt. Tijdens de maandelijkse Taizéviering wordt het icoon centraal geplaatst. Een kopie van dit koptische icoon is te vinden in Taizé, het origineel bevindt zich in een museum in Parijs. Marie Madeleine vertelt: 'Je ziet Menas, een abt die door Christus omarmt wordt. Het lijkt ook alsof hij een beetje naar voren wordt geduwd. Zo van: toe maar, je kunt het! Het icoon is ook voor ons als Casella een aanmoediging om steeds de verbinding te zoeken met de gasten die wij ontvangen: Elkaar te ontmoeten en Christus te ontmoeten in het samen bidden en zingen!'

Op de koffie met Eugenie van Dijck

Tekst en foto: Anja den Bok

Goedgemutst en met tassen eten stapt Eugenie vanuit haar werk als schoolpsycholoog de keuken binnen om de maaltijd voor te bereiden. Casella is vertrouwd terrein, net als de speeltuin achter klooster Stad Gods die ze 29 jaar geleden al bezocht met haar kinderen, voor picknicks en verjaardagsfeesten. Maar ook het verzorgingshuis Huize Witven in Someren kent ze, waar haar bejaarde ouders net als een groep oudere zusters verzorgd werden.

‘In Huize Witven ontmoette ik de zusters Augustinessen en het klikte. We deelden dezelfde interesse in de natuur, filosofie, geloof en muziek. Toen mijn ouders overleden waren, miste ik het contact. Daarom besloot ik een zondagsviering bij Casella mee te maken. Alles viel daar op zijn plek: de hartelijkheid, de gastvrijheid, de oecumene. Nu bid ik hier al vier jaar bijna iedere zondag mee.’

Maar Eugenie wil niet alleen ontvangen. Ze wil ook meehelpen. Daarom ontlast ze de zusters af en toe met koken voor de groepen die komen. ‘Het raakt me als ik zie wat Casella voor deze jongeren betekent. Hier kunnen ze even de stilte ervaren en mogen ze zijn wie ze zijn, net als ik.’

